

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน โดยสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างของครูสังกัด โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูในโรงเรียนอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน จำนวน 52 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามที่วัดการมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .15 - .75 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากครูสังกัด โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 181 คน และรับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายและทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที ($t - test$) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Least Significance Difference (LSD) โดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวิทยฐานะ จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 75.14 รองลงมา ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 24.86 จำแนกเป็นขนาดโรงเรียนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นครู โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 91 คน ร้อยละ 50.28 รองลงมาเป็น โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 40.33 และน้อยที่สุดเป็นครูโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.39

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล

1.1 การมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย สามอันดับแรก ได้แก่ การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมแนะแนว ลูกเสือชุมนุมต่าง ๆ การจัดทำ จัดหา ใช้และพัฒนาเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนของครู และการใช้สื่อเทคโนโลยีและเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน และอันดับสุดท้าย คือ การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีเทียบโอนผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ

1.2 การมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยสามอันดับแรก ได้แก่ การจัดทำแผนงบประมาณและจัดตั้งงบประมาณประจำปี การจัดซื้อและจัดจ้างตามแผนใช้จ่ายงบประมาณ และการเป็นกรรมการจัดซื้อ จัดจ้าง ควบคุมก่อสร้าง การตรวจการจ้างหรือตรวจรับพัสดุ และอันดับสุดท้าย คือ การคัดเลือกบุคลากรปฏิบัติงาน การเงินและพัสดุ

1.3 การมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยสามอันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมการปฏิบัติตามวินัยและดำเนินการทางวินัย การพิจารณาความดีความชอบให้บุคลากรในโรงเรียน และการสรรหาบรรจุและแต่งตั้งบุคลากรอย่างเป็นระบบและเหมาะสม และอันดับสุดท้าย คือ การให้ความเห็นชอบและเสนอการโอนย้ายบุคลากร

1.4 การมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยสามอันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสมาคม มูลนิธิหน่วยงานอื่น การรับผ่อนผันและยกเว้นการเข้าเรียนของนักเรียน และการออกเอกสารสำคัญ และเอกสารรับรองทางการศึกษาให้แก่บุคลากรที่ร้องขอ และอันดับสุดท้าย คือ การจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า

2.1 ครูไม่มีวิทยฐานะและมีวิทยฐานะมีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

2.2 ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันในด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนอย่างจริงจัง ผู้บริหารพยายามใช้กลยุทธ์ทุกอย่างเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีความร่วมมือกันทำงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นวิชาการให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น บุคลากรในโรงเรียนมีความรัก ประองคองกัน ร่วมมือกันปฏิบัติงาน มีการบริหารทรัพยากรอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุน งบประมาณเงินอุดหนุน และสวัสดิการต่าง ๆ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี อีกทั้งมีการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทำให้บุคลากรในหน่วยงานรับรู้นโยบายขององค์กรและร่วมมือกันปฏิบัติงาน มีการพัฒนาบุคลากร การอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมสัมมนาและการศึกษาดูงาน สอดคล้องกับสุนันทา เลาหพันธ์ (2531, หน้า 29 - 30) ที่กล่าวไว้ว่า องค์การเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารหรือการจัดการ หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของการบริหารหรือการจัดการ คือ การจัดองค์การ ซึ่งเป็นกระบวนการที่นำปัจจัยต่าง ๆ ทางการบริหาร เช่น บุคคล งบประมาณ ที่ดิน และวัสดุ มา

รวมกันอย่างเป็นระบบเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายขององค์การ และเมื่อตั้งองค์การใด องค์การหนึ่งขึ้นมาแล้ว วัตถุประสงค์อย่างหนึ่งที่สมาชิกในองค์การทุกคนควรยึดถือร่วมกันคือ การดำรงอยู่และความเจริญขององค์การ สมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่าง ดีที่สุดเพื่อให้องค์การของคนบรรลุเป้าหมาย องค์การของทางราชการก็ต้องบริการประชาชนให้ ดีที่สุด เพื่อให้องค์การของคนมีความสำคัญและขยายงานออกไปได้อย่างกว้างขวาง องค์การธุรกิจ ก็เช่นกันถ้าทำกำไรให้ได้สูงกว่าและมีการบริหารดีกว่าองค์การอื่น ๆ ก็ย่อมจะเจริญรุ่งเรืองและ ดำรงอยู่ได้ตลอดไป (ภารดี อนันต์นาวิ, 2551, หน้า 40) อีกทั้งในปัจจุบันได้มีการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาการจัดการเรียนการสอนของครู และการบริหารงาน ของผู้บริหารที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมไปมากได้มีการจัดการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานซึ่ง ผู้บริหารจำเป็นต้องให้บุคคลที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยบุคลากร ทางการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความพึงพอใจ และมีความรู้สึกว่าตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จซึ่งก็หมายความว่าได้เป็นเจ้าของร่วมกัน นอกจากนี้แล้วยังมีส่วน ร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานจะช่วย ให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลข่าวสารจากหลายด้านเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจและวางแนวทางการ พัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของประยูร ศรีประสาธน์ (2536, หน้า 242-243) ได้กล่าวถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมการตัดสินใจ โดยเสนอแนวคิดไว้ว่าบทบาทและขอบเขตของ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบุคลากร ผู้บริหารควรใช้วิจารณญาณพิจารณาว่าเรื่องที่จะ ดำเนินการตัดสินใจควร ให้บุคลากรมีส่วนร่วมกระบวนการตัดสินใจนั้นเกี่ยวข้องกับบุคลากรผู้ใด หรือผู้ใดมีความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ การให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจควรให้บุคลากรมีส่วนร่วม ตั้งแต่ต้นจะทำให้เกิดผลดีและสามารถดำเนินการได้ถูกต้องตรงประเด็น ดังนั้น ครูใน โรงเรียนใน อำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี จึงมีการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยุทธ์ ศรีชัย (2544, หน้า 90 –93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการมี ส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สระบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และตรงกับ ผลการศึกษาของ มุหัมหมัด เบ็ญนุ้ย (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด สงขลา มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับปานกลาง และ

สอดคล้องกับ วรณยุพา วิโนทพรรษ์ (2546) ได้ศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวม และรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยสามอันดับแรก ได้แก่ การกำหนดกิจการพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมแนะแนว ลูกเสือชุมนุมต่าง ๆ การจัดทำ จัดหา ใช้และพัฒนาเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนของครู และการใช้สื่อเทคโนโลยีและเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากว่า งานวิชาการซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีทีมงานในการบริหารงานวิชาการ มีผู้ที่ให้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการตัดสินใจหรือผู้ที่ให้คำปรึกษา เพราะงานวิชาการเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคลากรในโรงเรียนทุกคน ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ครูมีส่วนร่วมให้มาก สอดคล้องกับกัมพล พันแดน (2533: บทคัดย่อ) ทำการศึกษารูปแบบการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 พบว่า ผู้บริหารใช้รูปแบบการตัดสินใจโดยกลุ่มในการบริหารงานด้านงานวิชาการ สอดคล้องกับบรัคคี่ (Braddy, 1991, p. 27) ได้ศึกษาความสำคัญระหว่างรูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู โดยศึกษาจากความคิดเห็นของครูซึ่งอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในรัฐคาริฟอร์เนียตอนเหนือ ผลการวิจัยพบว่าครูทั้งโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในระดับมาก โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องการเรียนการสอนนอกจากนั้นยังพบว่าลักษณะของผู้นำจะส่งผลถึงความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงว จันทร์ชูช (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยสามอันดับแรก ได้แก่ การจัดทำแผนงบประมาณและจัดตั้งงบประมาณประจำปี การจัดซื้อและจัดจ้างตามแผนใช้จ่ายงบประมาณ และการเป็นกรรมการจัดซื้อ จัดจ้าง ควบคุมก่อสร้าง กรรมการตรวจการจ้างหรือตรวจรับพัสดุ ทั้งนี้เนื่องจากว่าการบริหารงบประมาณเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเงินและพัสดุของโรงเรียนซึ่งมีส่วนที่ต้องเกี่ยวข้องกับระเบียบการใช้จ่ายเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้และความรับผิดชอบต่องานเป็นอย่างมาก นอกจากนี้แล้วการบริหารงบประมาณในปัจจุบันผู้บริหารต้องยึดหลักความถูกต้อง โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และ

ประการสำคัญต้องให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้รับทราบการจัดสรรเงินงบประมาณและการใช้เงินตามแผนงานของโรงเรียน สอดคล้องกับ ธนันต์พงษ์ พร้อมพรม (2536, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเน้นความสำคัญของการบริหารงาน ชุมการ การเงิน และพัสดุ การบริหารงานบุคลากรอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับพิทักษ์ แพทย์ผล (2546, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจสั่งการในการบริหาร โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ ประยุทธ์ ตรีชัย (2544, หน้า 90 –93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และตรงกับผลการศึกษาของ มูหัมหมัด เบญญู (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดสงขลา มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ วรณยุพา วิโนทพรรณ์ (2546) ได้ศึกษาการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยตามอันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมการปฏิบัติตามวินัยและดำเนินการทางวินัย การพิจารณาความดีความชอบให้บุคลากรในโรงเรียน และการสรรหาบรรจุและแต่งตั้งบุคลากรอย่างเป็นระบบและเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานบุคคลเป็นการบริหารงานเกี่ยวกับบุคลากร ในโรงเรียนซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งผู้บริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพื่อร่วมกันวางแผนในการพัฒนาให้ครูได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ สอดคล้องกับ พิทักษ์ แพทย์ผล (2546, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจในการบริหาร โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจในการบริหาร โรงเรียนของผู้บริหาร

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการบริหารงานบุคคลเป็นการบริหารงานเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสระภาได้ศึกษาเปรียบเทียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลซึ่งผู้บริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อร่วมกันวางแผนในการพัฒนาให้ครูได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ประยุทธ์ ตรีชัย (2544, หน้า 90 – 93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และตรงกับผลการศึกษาของ มุหัมหมัด เบ็ญนุ้ย (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดสงขลา มีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ วรณยูพา วิโนทพรชัย (2546) ได้ศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยสามอันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสมาคม มูลนิธิหน่วยงานอื่น การรับผ่อนผันและยกเว้นการเข้าเรียนของนักเรียน และการออกเอกสารสำคัญ และเอกสารรับรองทางการศึกษาให้แก่บุคลากรที่ร้องขอ ทั้งนี้เนื่องจากว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดย เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับบรัคคี่ (Braddy, 1991, p. 27) ได้ศึกษาความสำคัญระหว่างรูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู

โดยศึกษาจากความคิดเห็นของครูซึ่งอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในรัฐคาร์ฟอว์เนีย ตอนเหนือ ผลการวิจัยพบว่าครูทั้งโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในระดับมาก โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องการเรียนการสอน นอกจากนั้นยังพบว่าลักษณะของผู้นำจะส่งผลถึงความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสง จันทร์ชูข (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัด โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า

2.1 ครูไม่มีวิทยฐานะและมีวิทยฐานะมีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพครู โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากที่มีวิทยฐานะมีส่วนร่วมมากในการบริหารมากกว่า มีประสบการณ์ในการทำงานนานกว่าจึงทำให้มีหน้าที่การงานสูงขึ้น ซึ่งผู้ที่ขอเลื่อนมีวิทยฐานะได้นั้นกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ว่าก่อนที่จะดำรงตำแหน่งเป็นครูมีวิทยฐานะจะต้องผ่านการดำรงตำแหน่งครูมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี สำหรับผู้มีวุฒิปริญญาตรี 4 ปี สำหรับผู้มีวุฒิปริญญาโท และ 2 ปีสำหรับผู้มีวุฒิปริญญาเอกหรือดำรงตำแหน่งอื่นที่ ก.ค.ศ. เทียบเท่าตำแหน่งไม่ต่ำกว่า อาจารย์ 1 รับเงินเดือนระดับ 6 แล้วถึงจะมาขอเป็นครูชำนาญการพิเศษ โดยดำรงตำแหน่งครูที่มีวิทยฐานะครูชำนาญการมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือ ดำรงตำแหน่งอื่นที่ ก.ค.ศ. เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และจากผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพร เหลืองช่วงโชค (2539) ได้ศึกษาเรื่องความรับรู้ระหว่างวัฒนธรรมองค์การ พบว่า อายุการทำงานในองค์การ ผู้มีอายุการทำงานนานจะทำให้พนักงานรู้สึกผูกพันต่อองค์การมากขึ้น เพราะบุคคลมักจะมีหน้าที่การงานที่สูงขึ้น และมีแนวโน้มที่จะยอมรับเป้าหมายคุณค่าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ความรู้สึกผูกพันจึงเพิ่มมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980, p. 222) พบว่าระดับรายได้ ระดับระยะเวลา มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและผลการวิจัยสอดคล้องกับ Arnstien (1969, pp. 215-217 อ้างใน ชร สุนทรายุทธ, 2551, หน้า 5423-543) การมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากขึ้นเพียงใดให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการใช้อำนาจ และมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Leadership) ว่ามีสูงหรือต่ำและจัดได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ บันไดขั้นที่ 1-2 ขั้นการมีส่วนร่วมเทียม หมายถึงประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างแท้จริง บันไดขั้นที่ 3-5 หมายถึงการมีส่วนร่วมพอเป็น

พิธีหรือมีบางส่วน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในบางส่วนบางเรื่องเท่านั้น เพราะบางส่วนผู้มีอำนาจเต็มสงวนเอาไว้ บันไดขั้นที่ 6-8 เรียกว่า ขั้นการมีส่วนร่วมระดับอำนาจของประชาชน ซึ่งเป็นระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมาก เป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชนโดยตรง หรือผ่านตัวแทน

2.2 ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูสังกัดโรงเรียนในอำเภอพานทอง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันในด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากมีส่วนประกอบด้านบุคลากร อาคารเรียน การบริหารงาน และมีทรัพยากรที่เป็นองค์ประกอบมากมาย และสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรหรือโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ย่อมมีบรรยากาศที่หลากหลายเช่นกัน ย่อมส่งผลที่แตกต่างกันในองค์การหรือโรงเรียนที่มีขนาดกลางและขนาดเล็กซึ่งมีบุคลากรลดน้อยลง มีผลดีต่อความสำคัญและความยืดหยุ่นต่อกันสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คลีแลนด์ (Cleland, 1976 อ้างถึงใน เจ็ดเจด้า แก้วประเคน, 2538, หน้า 42) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า จำนวนบุคลากรที่เหมาะสม จะทำให้คุณภาพของความคิดและการปฏิบัติงานมีผลดี เพราะจะก่อให้เกิดความเครียดปานกลาง มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลจำนวนมากจะทำให้เกิดความเครียดเพิ่มขึ้น และปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ขนาดโรงเรียน เป็นอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการสนับสนุนทางสังคมและประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสง จันทร์ชูข (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของอาจารย์ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ขนาดมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารควรเปิด โอกาสให้ครู ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีเทียบ โอนผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้งครูวิชาการของโรงเรียน รวมทั้งแต่งตั้งผู้ประสานงานการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรร่วมกับหน่วยงานภายนอกอย่างเป็นระบบด้วย

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการการคัดเลือกบุคลากรปฏิบัติงานการเงินและพัสดุ เพื่อให้การบริหารงบประมาณเป็นไปด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การวิเคราะห์ภาระงานประเมินความต้องการวางแผนกรอบอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งบุคลากรของโรงเรียน และการทำบัญชีการเงินของโรงเรียน

3. ด้านบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมรับรู้การให้ความเห็นชอบและเสนอการโอนย้ายบุคลากร การไปช่วยราชการของบุคลากรในโรงเรียน และการสรรหาบรรจุแต่งตั้งบุคลากรอย่างเป็นระบบเหมาะสม

4. ด้านการบริหารทั่วไป ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนรวมทั้งการทำ เก็บรักษา ยืมทำลายหนังสือเอกสารทางราชการ และการดูแลใช้ประโยชน์อาคารเรียนอาคารประกอบ

5. ผู้บริหารควรส่งเสริมและให้ความสำคัญให้ครูที่ไม่มีวิทยฐานะเข้ามามีส่วนร่วมและการหาแนวทางจัดสวัสดิการให้บริการด้านต่าง ๆ และสร้างความตระหนักสำนึกร่วมแก่บุคลากรในการร่วมพัฒนาสถานศึกษา

6. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม

- การบริหารงานบุคคล ในเรื่องการรับรู้ให้ความเห็นชอบ การโอนย้าย การไปช่วยราชการ การสรรหาบรรจุแต่งตั้งบุคลากรอย่างเป็นระบบและเหมาะสม

- การบริหารทั่วไป ให้จัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน การทำ เก็บรักษา ยืมและทำลายหนังสือ เอกสาร และการดูแลการใช้อาคารเรียนอาคารประกอบให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมการดำเนินงานของครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานงบประมาณ ของครูในโรงเรียนอำเภอฟานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2

2. การศึกษาความพึงพอใจการดำเนินงานของครูที่ไม่มีวิทยฐานะในโรงเรียนอำเภอฟานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2